

ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

ಶ್ಲೋಕ - 1

ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ

ಯೇ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಯಜಂತೇ ಶ್ರದ್ಧಯಾನ್ವಿತಾಃ |
ತೇಷಾಂ ನಿಷ್ಠಾ ತು ಕಾ ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ತಮಾಹೋ ರಜಸ್ತಮಃ ||೧||

ಅರ್ಜುನಃ ಉವಾಚ—ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು; ಯೇ—ಯಾರು; ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಮ್—
ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳನ್ನು; ಉತ್ಸೃಜ್ಯ—ತ್ಯಜಿಸಿ; ಯಜಂತೇ—ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೋ; ಶ್ರದ್ಧಯಾ—ಪೂರ್ಣ
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ; ಅನ್ವಿತಾಃ—ಕೂಡಿದವರಾಗಿ; ತೇಷಾಮ್—ಅವರ; ನಿಷ್ಠಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯು; ತು—ಆದರೆ;
ಕಾ—ಏನು; ಕೃಷ್ಣ—ಕೃಷ್ಣನೇ; ಸತ್ತಮ್—ಸತ್ತಗುಣದ್ದೋ; ಆಹೋ—ಅಥವಾ; ರಜಃ—
ರಜೋಗುಣದ್ದೋ; ತಮಃ—ತಮೋಗುಣದ್ದೋ.

ಅನುವಾದ

ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು — ಕೃಷ್ಣ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಗೆ
ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡುವವರ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು? ಅವರು ಸತ್ತಗುಣದವರೇ, ರಜೋಗುಣದವರೇ,
ತಾಮಸಗುಣದವರೇ?

ಭಾವಾರ್ಥ

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಮೂವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ —
ಒಂದು ಪೂಜಾವಿಧಾನವನ್ನೇ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವನು ಕ್ರಮೇಣ ಜ್ಞಾನದ
ಹಂತಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದಿರುವವನಿಗೆ ಅಸುರ ಎಂದು ಹೆಸರು; ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳನ್ನು
ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ಪಾಲಿಸುವವನಿಗೆ ದೇವ ಎಂದು ಹೆಸರು ಎಂದು ಹದಿನಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ
ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅವನ ಸ್ಥಿತಿ ಏನು? ಅರ್ಜುನನ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು
ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನೊಬ್ಬನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ,
ಅವನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಸತ್ತದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವರೇ,
ರಾಜಸದಲ್ಲಿಯೇ, ತಾಮಸದಲ್ಲಿಯೇ? ಇಂತಹವರು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು
ಪಡೆಯುವರೆ? ನಿಜವಾದ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಏರಲು

ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವರುಗಳನ್ನೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುವವರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುವುದೆ? ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 2

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನುವಾಚ

ತ್ರಿವಿಧಾ ಭವತಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ದೇಹಿನಾಂ ಸಾ ಸ್ವಭಾವಜಾ |
ಸಾತ್ವಿಕೀ ರಾಜಸೀ ಚೈವ ತಾಮಸೀ ಚೇತಿ ತಾಂ ಶೃಣು ||೨||

ಶ್ರೀ ಭಗವಾನ್ ಉವಾಚ—ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಹೇಳಿದನು; ತ್ರಿ ವಿಧಾ—ಮೂರು ಬಗೆಗಳ; ಭವತಿ—ಆಗುತ್ತದೆ; ಶ್ರದ್ಧಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯು; ದೇಹಿನಾಮ್—ದೇಹಿಗಳ; ಸಾ—ಅದು; ಸ್ವ ಭಾವಜಾ—ಅವನ ಐಹಿಕ ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ; ಸಾತ್ವಿಕೀ—ಸತ್ವಗುಣದ್ದು; ರಾಜಸೀ—ರಜೋಗುಣದ್ದು; ಚ—ಕೂಡ; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ತಾಮಸೀ—ತಮೋಗುಣದ್ದು; ಚ—ಮತ್ತು; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ತಾಮ್—ಅದನ್ನು; ಶೃಣು—ನನ್ನಿಂದ ಆಲಿಸು.

ಅನುವಾದ

ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು — ದೇಹಧಾರಿಯಾದ ಆತ್ಮನು ಪಡೆದ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಮೂರು ಬಗೆಗಳದ್ದು ಆಗಿರಬಹುದು — ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸ. ಈಗ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ಸೋಮಾರಿತನದಿಂದಲೋ, ಜಡತ್ವದಿಂದಲೋ, ಆ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವವರು, ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳ ಅಧೀನರು. ಸತ್ವ, ರಾಜಸ, ತಾಮಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಗುಣದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಗಳೊಡನೆ ಜೀವಿಯ ಸಹಯೋಗ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ; ಜೀವಿಯು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ, ಐಹಿಕ ಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಸಹಯೋಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಸಹವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ, ವಿಧೇಯನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಈ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ತಾಮಸದಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜಸದಿಂದ ಸಾತ್ವಿಕಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದರ ನಿರ್ಣಯವೆಂದರೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಕುರುಡು ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಹಂತವನ್ನು

ತಲಪಲು ನೆರವಾಗಲಾರದು. ಮನುಷ್ಯನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಶ್ಲೋಕ - 3

ಸತ್ತಾನುರೂಪಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ಭವತಿ ಭಾರತ |

ಶ್ರದ್ಧಾ ಮಯೋಽಯಂ ಪುರುಷೋ ಯೋ ಯಚ್ಛ್ರದ್ಧಃ ಸ ಏವ ಸಃ ||೩||

ಸತ್ತ ಅನುರೂಪಾ—ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ; ಸರ್ವಸ್ಯ—ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ; ಶ್ರದ್ಧಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯು; ಭವತಿ—ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಭಾರತ—ಭರತ ಪುತ್ರನೇ; ಶ್ರದ್ಧಾ—ಶ್ರದ್ಧಾ; ಮಯಃ—ಪೂರ್ಣನಾದ; ಅಯಮ್—ಈ; ಪುರುಷಃ—ಜೀವಿಯು; ಯಃ—ಯಾರು; ಯತ್—ಯಾವ; ಶ್ರದ್ಧಃ—ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವನೋ; ಸಃ—ಅದೇ; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ಸಃ—ಅವನು.

ಅನುವಾದ

ಭರತವಂಶಜನಾದ ಅರ್ಜುನನೇ, ವಿವಿಧ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಬದುಕಿದ ರೀತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜೀವಿಯು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶ್ರದ್ಧೆಯವನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಮನುಷ್ಯನು ಏನೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವನಿಗೊಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ ಅಥವಾ ತಾಮಸ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯ ಶ್ರದ್ಧೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ವಾಸ್ತವಾಂಶವೆಂದರೆ ಹದಿನೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಜೀವಿಯೂ ಮೂಲತಃ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನ ವಿಭಿನ್ನಾಂಶ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂಲತಃ ಮನುಷ್ಯನು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅತೀತನು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮರೆತು, ಬದ್ಧಜೀವನದಲ್ಲಿ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿದಾಗ, ಆತನು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸಹಯೋಗದಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾದ ಕೃತಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೂ ಐಹಿಕ, ಅಷ್ಟೇ. ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಭಾವನೆ ಅಥವಾ ಬದುಕಿನ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮುನ್ನಡೆಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೂಲತಃ ಅವನು ನಿರ್ಗುಣ ಅಥವಾ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅತೀತನು. ಆದುದರಿಂದ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನೊಡನೆ ತನ್ನ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು, ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಐಹಿಕ ಕಲ್ಮಷವನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ಮರಳಿ ಹೋಗಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗವು ಇದೊಂದೇ — ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೆ ಅವನು ಆ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಹಂತಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಏರುತ್ತಾನೆ.

ಅವನು ಅತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಕೃತಿಗುಣಗಳ ಪ್ರಭಾವವೇ ಅವನನ್ನು ನಡೆಸುವುದು.

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಮೂಲತಃ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣದಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ದೇವತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ದೇವರಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಂದು ಸೃಷ್ಟನೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನಿಟ್ಟಿರಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಬಲವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಐಹಿಕ ಒಳಿತಿನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಆದರೆ ಐಹಿಕ ಬದ್ಧಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಕೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕತೆಯು ದಿವ್ಯವಾದದ್ದು. ಪರಿಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸಾತ್ವಿಕತೆ ಆಗುವವರೆಗೆ, ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಯಾವುದೇ ಗುಣದಿಂದ ಮಲಿನಹೊಂದಬಹುದು. ಕಲ್ಮಷಗೊಂಡ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳು ಹೃದಯದವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗುಣದ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿರುವ ಹೃದಯದ ಸ್ಥಾನಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಮನುಷ್ಯನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು — ಮನುಷ್ಯನ ಹೃದಯವು ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹೃದಯವು ರಾಜಸವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ರಾಜಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹೃದಯವು ತಾಮಸದ ಅಥವಾ ಮಾಯೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಶ್ರದ್ಧೆಯೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಲಿನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳ ಧರ್ಮಗಳಿವೆ. ಪರಿಶುದ್ಧ ಸಾತ್ವಿಕತೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ನಿಜವಾದ ತತ್ವದ ನೆಲೆ. ಆದರೆ ಹೃದಯವು ಕಲ್ಮಷವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂಜೆಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಗಳಿವೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 4

ಯಜನ್ತೇ ಸಾತ್ವಿಕಾ ದೇವಾನ್ ಯಕ್ಷ ರಕ್ಷಾಂಽಪಿ ರಾಜಸಾಃ |

ಪ್ರೇತಾನ್ ಭೂತಗಣಾಂಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಯಜನ್ತೇ ತಾಮಸಾ ಜನಾಃ ||೪||

ಯಜನ್ತೇ—ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ; ಸಾತ್ವಿಕಾಃ—ಸತ್ತಗುಣದಲ್ಲಿರುವವರು; ದೇವಾನ್—ದೇವತೆಗಳನ್ನು; ಯಕ್ಷ ರಕ್ಷಾಂಽಪಿ—ದೈತ್ಯರನ್ನು; ರಾಜಸಾಃ—ರಜೋಗುಣದಲ್ಲಿರುವವರು; ಪ್ರೇತಾನ್—ಪ್ರೇತಗಳಾದ; ಭೂತಗಣಾನ್—ಭೂತಗಳನ್ನು; ಚ—ಮತ್ತು; ಅನ್ಯೇ—ಇತರ; ಯಜನ್ತೇ—ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ತಾಮಸಾಃ—ತಮೋಗುಣದಲ್ಲಿರುವ; ಜನಾಃ—ಜನರು.

ಅನುವಾದ

ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ಮನುಷ್ಯರು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದವರು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ತಾಮಸಗುಣದವರು ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಇಲ್ಲಿ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಅವರವರ ಬಹಿರಂಗ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವವರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಮಾತ್ರ ಪೂಜಾರ್ಹನು; ಆದರೆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದವರು ಅಥವಾ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದವರು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೆಲೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಇವರೆಲ್ಲ ದೇವತಾಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಮಂದಿ ದೇವತೆಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವದವರು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ರಾಜಸಗುಣದವರು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ನೆನಪಿರುವಂತೆ ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಹಿಟ್ಟರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ. ಏಕೆಂದರೆ ಯುದ್ಧವಾದದ್ದರಿಂದ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಳಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡಿ ತುಂಬ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ. ಹೀಗೆ ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸಗುಣಗಳವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಬಲಶಾಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾರನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ದೇವರೆಂದು ಪೂಜಿಸಬಹುದು, ಫಲ ಒಂದೇ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಸಗುಣದವರು ಇಂತಹ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ; ತಾಮಸಗುಣದವರು ಭೂತಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ. ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಜನರು ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುವ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಸಮಾಧಿಯ ಬಳಿ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲೈಂಗಿಕ ಸೇವೆಯು ಸಹ ತಾಮಸಗುಣದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರತದ ಮೂಲೆಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಳವರ್ಗದವರು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಮರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರೇತವು ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಆ ಮರವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬಲಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಧವಾದ ಪೂಜೆಗಳು ನಿಜವಾಗಿ ದೇವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲ. ದೇವರ ಪೂಜೆ ಇರುವುದು ಪರಿಶುದ್ಧ ಸತ್ಯಗುಣದಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡವರಿಗೆ. ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ (4.3.23) ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ — **ಸತ್ತಂ ವಿಶುದ್ಧಂ ವಸುದೇವ ಶಬ್ದಿತಮ್** — 'ಮನುಷ್ಯನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶುದ್ಧಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಾಗ ಅವನು ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾನೆ.' ಇದರ ಭಾವಾರ್ಥ ಹೀಗೆ — ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧರಾದವರು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಲ್ಲರು.

ನಿರಾಕಾರವಾದಿಗಳು ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡವರು ಎಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಅವರು ಐದು ಬಗೆಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಐಹಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿರಾಕಾರ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೂಪಕ್ಕೆ ದಾರ್ಶನಿಕ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಹೆಸರು. ವಿಷ್ಣುವು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನ ವಿಸ್ತರಣೆ. ಆದರೆ ನಿರಾಕಾರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ವಿಷ್ಣುರೂಪವು ನಿರಾಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶ ಎಂದಷ್ಟೇ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ರಾಜಸಗುಣದ ನಿರಾಕಾರ ರೂಪ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪೂಜಾರ್ಹರಾದ ಐದು ಬಗೆಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ನಿರಾಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ವಾಸ್ತವ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದರಿಂದ ಕಟ್ಟಕಡೆಯದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪೂಜಾರ್ಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕಡೆಯದಾಗಿ, ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಭಾವದ ಜನರ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದು.

ಶ್ಲೋಕ 5-6

ಅಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತಂ ಘೋರಂ ತಪ್ಯಂತೇ ಯೇ ತಪೋ ಜನಾಃ |
ದಮ್ಭಾಹನ್ಯಾರಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಕಾಮರಾಗಬಲಾನ್ವಿತಾಃ ||೫||

ಕರ್ಷಯಂತಃ ಶರೀರಸ್ಥಂ ಭೂತಗ್ರಾಮಮಚೇತಸಃ |
ಮಾಂ ಚೈವಾನ್ತಃ ಶರೀರಸ್ಥಂ ತಾನ್ ವಿದ್ವಾಸ್ತುರನಿಶ್ಚಯಾನ್ ||೬||

ಅಶಾಸ್ತ್ರ—ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಲ್ಲದ; ವಿಹಿತಮ್—ನಿರ್ದೇಶಿತವಾದ; ಘೋರಮ್—ಹಾನಿಕರವಾದ; ತಪ್ಯಂತೇ—ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಯೇ—ಯಾವ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು; ಜನಾಃ—ಜನರು; ದಮ್ಭ—ಜಂಭ; ಅಹನ್ಯಾರ—ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗಳಿಂದ; ಸಂಯುಕ್ತಾಃ—ಕೂಡಿದ; ಕಾಮ—ಕಾಮದ; ರಾಗ—ಆಸಕ್ತಿಯ; ಬಲ—ಬಲದಿಂದ; ಅನ್ವಿತಾಃ—ಒತ್ತಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ; ಕರ್ಷಯಂತಃ—ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ; ಶರೀರಸ್ಥಮ್—ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ; ಭೂತಗ್ರಾಮಮ್—ಭೌತಿಕಾಂಶಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯನ್ನು; ಅಚೇತಸಃ—ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ; ಮಾಮ್—ನನ್ನನ್ನು; ಚ—ಕೂಡ; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ಅನ್ತಃ—ಒಳಗೆ; ಶರೀರಸ್ಥಮ್—ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ; ತಾನ್—ಅವುಗಳನ್ನು; ವಿದ್ವಾನ್—ತಿಳಿದುಕೊ; ಆಸ್ತುರನಿಶ್ಚಯಾನ್—ದೃಢರಂದು.

ಅನುವಾದ

ಅವರು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸದಿರುವ ಘೋರತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವನ್ನು ಅವರು ಜಂಬ ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಾಮ ಮತ್ತು ಮೋಹಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ. ಅವರು ಮೂರ್ಖರು ಮತ್ತು ದೇಹದ ಭೌತಿಕಾಂಶಗಳನ್ನೂ, ಒಳಗೆ ವಾಸಿಸುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹವರು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅಸುರರು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳದಿರುವ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯವಾದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮುನ್ನಡೆಗಾಗಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಹೇಳಿವೆ. ಯಾವುದೋ ರಾಜಕೀಯ ಗುರಿ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇಂತಹ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅಸುರರು. ಅವರ ಕೆಲಸಗಳು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದವು; ಅವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅವರು ಜಂಬ, ಮಿಥ್ಯ ಅಹಂಭಾವ, ಕಾಮ ಮತ್ತು ಐಹಿಕ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ — ಇದರಿಂದ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ದೇಹದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಐಹಿಕ ಘಟಕಾಂಶಗಳು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೂ ಕ್ಷೋಭೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಯಾವುದೋ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉಪವಾಸ ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಇತರರನ್ನು ತುಂಬ ಕಲಕುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನು ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆಸುರೀ ಸ್ವಭಾವದವನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವಂತೆ ತನ್ನ ಶತ್ರುವನ್ನು ಅಥವಾ ಇತರ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಇಂತಹ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರು ಅಸುರರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಂದ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ವೈದಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳು ಅವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ **ಅಚೇತಸಃ** ಎನ್ನುವ ಪದವು ಅರ್ಥವತ್ತಾದದ್ದು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲದವರು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಮಾಡಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಸುರೀ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಗತಿಯನ್ನು ಸದಾ ನೆನಪಿಡಬೇಕು. ಅವರು ಆಸುರೀ ಸ್ವಭಾವದವರ ಗರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳುವಂತೆ ಪ್ರಭುವು ಅವರಿಗೆ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ; ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನೊಡನೆ ತಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಆಸುರೀ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ವೇದಜ್ಞಾನದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬಲ್ಲ ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವು ಸುಯೋಗದಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆತರೆ, ಅವರು ಈ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಕಡೆಗೆ ಪರಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೇರಬಹುದು.

ಶ್ಲೋಕ - 7

ಆಹಾರಸ್ತುಪಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ತ್ರಿವಿಧೋ ಭವತಿ ಪ್ರಿಯಃ |

ಯಜ್ಞಸ್ತಪಸ್ತಥಾ ದಾನಂ ತೇಷಾಂ ಭೇದಮಿಮಂ ತೃಣ ||೨||

ಆಹಾರ:—ಆಹಾರವು; **ತು**—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; **ಅಪಿ**—ಕೂಡ; **ಸರ್ವಸ್ಯ**—ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ; **ತ್ರಿವಿಧಃ**—ಮೂರು ವಿಧವಾದುದು; **ಭವತಿ**—ಆಗುತ್ತದೆ; **ಪ್ರಿಯಃ**—ಪ್ರಿಯವಾದ; **ಯಜ್ಞಃ**—ಯಜ್ಞವು; **ತಪಃ**—ತಪಸ್ಸು; **ತಥಾ**—ಕೂಡ; **ದಾನಮ್**—ದಾನವು; **ತೇಷಾಮ್**—ಅವುಗಳ; **ಭೇದಮ್**—ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು; **ಇಮಮ್**—ಈ; **ಶೃಣು**—ಕೇಳು.

ಅನುವಾದ

ಪ್ರತಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಇಷ್ಟಪಡುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣತ್ರಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಮೂರು ರೀತಿಗಳು. ಯಜ್ಞಗಳು, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಾನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದು ನಿಜ. ಅವುಗಳ ಭೇದವನ್ನು ಕೇಳು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಹಾರ ಸ್ವೀಕಾರ, ಯಜ್ಞಗಳ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನ ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ದಾನಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಆಚರಣೆಗಳೂ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಯಾವ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವರು ವಿವೇಕಶಾಲಿಗಳು; ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಯಜ್ಞ, ಆಹಾರ ಅಥವಾ ದಾನ ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವರಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರು ಮೂರ್ಖರು. ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ನಡೆಯಬಹುದು, ಹಾಗೆ ನಡೆದರೂ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಮೂರ್ಖಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಧರ್ಮಗ್ರಂಥದ ನಿರ್ದೇಶನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 8

ಆಯುಃ ಸತ್ತ್ವ ಬಲಾರೋಗ್ಯಸುಖಪ್ರೀತಿವಿವರ್ಧನಾಃ |

ರಸ್ಯಾಃ ಸ್ಥಿಗ್ಧಾಃ ಸ್ಥಿರಾ ಹೃದ್ಯಾ ಆಹಾರಾಃ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಪ್ರಿಯಾಃ ||೮||

ಆಯುಃ—ಆಯುರ್ಧಾಯ; **ಸತ್ತ್ವ**—ಅಸ್ತಿತ್ವ; **ಬಲ**—ಬಲ; **ಆರೋಗ್ಯ**—ಆರೋಗ್ಯ; **ಸುಖ**—ಸುಖ; **ಪ್ರೀತಿ**—ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು; **ವಿವರ್ಧನಾಃ**—ಹೆಚ್ಚಿಸುವ; **ರಸ್ಯಾಃ**—ರಸರೂಪಿಯಾದ; **ಸ್ಥಿಗ್ಧಾಃ**—ಸ್ಥಿಗ್ಧವಾದ; **ಸ್ಥಿರಾಃ**—ಬಹುಕಾಲ ಇರುವ; **ಹೃದ್ಯಾಃ**—ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಮುದ ನೀಡುವ; **ಆಹಾರಾಃ**—ಆಹಾರವು; **ಸಾತ್ತ್ವಿಕ**—ಸತ್ತ್ವಗುಣಯುಕ್ತನಿಗೆ; **ಪ್ರಿಯಾಃ**—ರುಚಿಕರವು.

ಅನುವಾದ

ಸಾತ್ತ್ವಿಕಗುಣದವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಆಹಾರಗಳು ಆಯುಷ್ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ; ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ; ಬಲ, ಆರೋಗ್ಯ, ಸುಖ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ

ಆಹಾರಗಳು ರಸಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಜಿಡ್ಡಿ ನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ, ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 9

ಕಟ್ಟಿಮ್ಲಲವಣಾತ್ಯುಷ್ಣ ತೀಕ್ಷ್ಣ ರೂಕ್ಷವಿದಾಹಿನಃ |

ಆಹಾರಾ ರಾಜಸಸ್ಯೇಷ್ಯಾ ದುಃಖಶೋಕಾಮಯಪ್ರದಾಃ ||೯||

ಕಟು—ಕಹಿ; ಆಮ್ಲ—ಹುಳಿ; ಲವಣ—ಉಪ್ಪು; ಅತಿ ಉಷ್ಣ—ಹೆಚ್ಚು ಬಿಸಿ; ತೀಕ್ಷ್ಣ—ಖಾರ; ರೂಕ್ಷ—ಒಣಗಿದ; ವಿದಾಹಿನಃ—ಮತ್ತು ಸುಡುತ್ತಿರುವ; ಆಹಾರಾಃ—ಆಹಾರಗಳು; ರಾಜಸಸ್ಯ—ರಾಜಸ ಗುಣ ಉಳ್ಳವನಿಗೆ; ಇಷ್ಯಾಃ—ರುಚಿಕರವು; ದುಃಖ—ದುಃಖ; ಶೋಕ—ಕ್ಲೇಶ; ಆಮಯ—ರೋಗಗಳನ್ನು; ಪ್ರದಾಃ—ಉಂಟು ಮಾಡುವ.

ಅನುವಾದ

ಬಹು ಕಹಿಯಾದ, ಹುಳಿಯಾದ, ಉಪ್ಪಾದ, ಉಷ್ಣವಾದ, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ, ಒಣಕಲಾದ ಮತ್ತು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರಗಳು ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವು. ಇಂತಹ ಆಹಾರಗಳು ದುಃಖವನ್ನು, ಶೋಕವನ್ನು, ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವು.

ಶ್ಲೋಕ - 10

ಯಾತಯಾಮಂ ಗತರಸಂ ಪೂತಿ ಪರ್ಯುಷಿತಂ ಚ ಯತ್ |

ಉಚ್ಚಿಷ್ಯಮಪಿ ಚಾಮೇಧ್ಯಂ ಭೋಜನಂ ತಾಮಸಪ್ರಿಯಮ್ ||೧೦||

ಯಾತಯಾಮಮ್—ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಘಂಟೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ; ಗತರಸಮ್—ರುಚಿಕಳೆದುಕೊಂಡ; ಪೂತಿ—ದುವರ್ವಸನೆಯುಳ್ಳ; ಪರ್ಯುಷಿತಮ್—ಹಳಸಿದ; ಚ—ಕೂಡ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ಉಚ್ಚಿಷ್ಯಮ್—ಬೇರೆಯವರು ತಿಂದು ಉಳಿದ; ಅಪಿ—ಕೂಡ; ಚ—ಮತ್ತು; ಅಮೇಧ್ಯಮ್—ಸ್ವರ್ವಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ; ಭೋಜನಮ್—ಭೋಜನವು; ತಾಮಸ—ತಾಮಸಗುಣ ಉಳ್ಳವನಿಗೆ; ಪ್ರಿಯಮ್—ಪ್ರಿಯವು.

ಅನುವಾದ

ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರ, ರುಚಿಯಿಲ್ಲದ, ಕೆಡುತ್ತಿರುವ ಹಳಸಿದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಿಷ್ಯವೂ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವೂ ಆದ ಆಹಾರವು ತಾಮಸಗುಣದವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಆಹಾರದ

ಉದ್ದೇಶವು

ಆಯುಸ್ಸನ್ನು

ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು,

ಮನಸ್ಸನ್ನು

ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದೇಹಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಇದೊಂದೇ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಹೇಳಬಲ್ಲವರು, ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿದರು. ಹಾಲು ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ, ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ, ಹಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿಗಳು ಇಂತಹ ಆಹಾರ. ಈ ಆಹಾರಗಳು ಸಾತ್ವಿಕಗುಣದವರಿಗೆ ಬಹುಪ್ರಿಯ. ಬೇಯಿಸಿದ ಧಾನ್ಯ, ಸಕ್ಕರೆಪಾಕ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಅಷ್ಟು ರುಚಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಹಾಲು ಅಥವಾ ಇತರ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ರುಚಿಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಆಗ ಅವು ಸಾತ್ವಿಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಆಹಾರಗಳು ಸ್ವಭಾವತಃ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದವು. ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮದ್ಯಗಳಂತೆ ಮುಟ್ಟಬಾರದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅವು ಭಿನ್ನವಾದವು. ಎಂಟನೆಯ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಕೊಬ್ಬಿನ ಆಹಾರಗಳಿಗೂ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬು ಹಾಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ; ಎಲ್ಲ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಆಹಾರ ಹಾಲು. ಹಾಲು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಗಿಣ್ಣು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮುಗ್ಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಪಾಶವೀ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಈ ಹತ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಗತ್ಯವಾದ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ನಾಗರಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಲಿನಿಂದ. ಕೊಲ್ಲುವುದು ಮಾನವವರ್ಗಕ್ಕಿಂತ ಕೀಳುವರ್ಗದವರ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಸಾರಜನಕವು (proteins) ಬಟಾಣಿ, ಬೇಳೆ, ಗೋಧಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದ ಆಹಾರವು ಕಹಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ, ತುಂಬ ಉಷ್ಣಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ತುಂಬ ಕಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅತಿಯಾಗಿ ಕೆಂಪು ಮೆಣಸನ್ನು ಸೇರಿಸಿರುತ್ತದೆ; ಅದು ಜಠರದಲ್ಲಿ ಜಠರ ರಸವನ್ನು ಕಡಮೆಮಾಡಿ ನೋವನ್ನೂ ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾಮಸಗುಣದ ಆಹಾರವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನಂತರ ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವು (ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ತಾಮಸ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಆಹಾರಗಳಿಗೆ ದುರ್ವಾಸನೆ ಬರುತ್ತದೆ; ಈ ಗುಣದ ಜನರನ್ನು ಅದು ಆಕರ್ಷಿಸಿದರೂ ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣದವರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಮೊದಲು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದ ಅಥವಾ ಮೊದಲು ಸಾಧುಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುರುಗಳು ತಿಂದ ಆಹಾರದ ಶೇಷವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನಬಹುದು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆಹಾರದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟ ಭಾಗವನ್ನು ತಾಮಸಗುಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಸೋಂಕನ್ನು ಅಥವಾ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ತಾಮಸಗುಣದವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಆಹಾರವು ತುಂಬ ರುಚಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣದವರು ಅದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ; ಮುಟ್ಟುವುದು ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಹಾರ ಎಂದರೆ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನ ಪ್ರಸಾದ. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವು ತರಕಾರಿ, ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಹಾಲು ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ಭಿಕ್ಷುಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. **ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಮ್.** ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು. ಆದರೆ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥದ ನಿರ್ದೇಶನದ ಪ್ರಕಾರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರವನ್ನು,

ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದರೂ ತಿನ್ನಬಹುದು; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ದಿವ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ಪೂತಿನಾಶಕವನ್ನಾಗಿ, ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರುಚಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಅದನ್ನು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಶ್ಲೋಕ - 11

ಅಫಲಾಕಾನ್ಹಿ ಭೀರ್ಯಚ್ಛೋ ವಿಧಿದಿಷ್ಟೋ ಯ ಇದ್ಯತೇ |
ಯಷ್ಟವ್ಯಮೇವೇತಿ ಮನಃ ಸಮಾಧಾಯ ಸ ಸಾತ್ವಿಕಃ ||೧೧||

ಅಫಲ ಆಕಾನ್ಹಿ ಭೀ—ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದವರಿಂದ; ಯಜ್ಞಃ—ಯಜ್ಞವು; ವಿಧಿದಿಷ್ಟಃ—ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ದೇಶದ ಪ್ರಕಾರ; ಯಃ—ಯಾವುದು; ಇದ್ಯತೇ—ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೋ; ಯಷ್ಟವ್ಯಮ್—ಆಚರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ಮನಃ—ಮನಸ್ಸನ್ನು; ಸಮಾಧಾಯ—ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ; ಸಃ—ಅದು; ಸಾತ್ವಿಕಃ—ಸತ್ಯಗುಣದಲ್ಲಿರುವಂತಹದು.

ಅನುವಾದ

ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ, ಕರ್ತವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದವರು ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವು ಸಾತ್ವಿಕವಾದದ್ದು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಇಂತಹ ಯಾವ ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡಬೇಕು. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಚರ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಅವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಐಹಿಕ ಲಾಭದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದು ಸಾತ್ವಿಕವಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯನು ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಚರ್ಚಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯ ಎಂದು ಹೋಗಬೇಕು. ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳನ್ನೂ, ನೈವೇದ್ಯವನ್ನೂ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುವುದಷ್ಟಕ್ಕೇ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳು ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಗಳಿಗಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ದೇವರಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾತ್ವಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ನಾಗರಿಕನಾದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಶ್ಲೋಕ - 12

ಅಭಿಸನ್ಧಾಯ ತು ಫಲಂ ದಮ್ಭಾರ್ಥಮಪಿ ಚೈವ ಯತ್ |
ಇದ್ಯತೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ತಂ ಯದ್ಧಂ ವಿದ್ಧಿ ರಾಜಸಮ್ ||೧೨||

ಅಭಿಸನ್ದಾಯ—ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತ; ತು—ಆದರೆ; ಫಲಮ್—ಫಲವನ್ನು; ದಮ್ಭು—ಜಂಬದ; ಅರ್ಥಮ್—ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ; ಅಪಿ—ಕೂಡ; ಚ—ಮತ್ತು; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ಇಜ್ಯತೇ—ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೋ; ಭರತ ಶ್ರೇಷ್ಠ—ಭರತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ; ತಮ್—ಆ; ಯಜ್ಞಮ್—ಯಜ್ಞವನ್ನು; ವಿದ್ಧಿ—ತಿಳಿ; ರಾಜಸಮ್—ರಾಜಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು ಎಂದು.

ಅನುವಾದ

ಭರತವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಐಹಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವು ರಾಜಸವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿಧಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಅಥವಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಐಹಿಕ ಲಾಭವಾಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಯಜ್ಞಗಳು ಅಥವಾ ವಿಧಿಗಳ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ರಾಜಸವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 13

ವಿಧಿಹೀನಮಸ್ಯಷ್ಟಾನ್ನಂ ಮನ್ತ್ರಹೀನಮದಕ್ಷಿಣಮ್ |

ಶ್ರದ್ಧಾವಿರಹಿತಂ ಯಜ್ಞಂ ತಾಮಸಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ ||೧೩||

ವಿಧಿಹೀನಮ್—ಶಾಸ್ತ್ರನಿರ್ದೇಶನವಿಲ್ಲದ; ಅಸ್ಯಷ್ಟಾನ್ನಮ್—ಪ್ರಸಾದ ವಿತರಣೆಯಿಲ್ಲದ; ಮನ್ತ್ರಹೀನಮ್—ವೈದಿಕ ಮಂತ್ರಗಳ ಪಠನವಿಲ್ಲದ; ಅದಕ್ಷಿಣಮ್—ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಲ್ಲದ; ಶ್ರದ್ಧಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯು; ವಿರಹಿತಮ್—ಇಲ್ಲದ; ಯಜ್ಞಮ್—ಯಜ್ಞವು; ತಾಮಸಮ್—ತಮೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಪರಿಚಕ್ಷತೇ—ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು.

ಅನುವಾದ

ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದೆ, ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಹಂಚದೆ, ವೇದಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳದೆ, ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಸಂಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ತಾಮಸಗುಣದ್ದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ತಾಮಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಡುವುದೆಂದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಂತೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜನರು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯಾವುದಾದರೂ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಅನಂತರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶವನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡಿ, ಹಣವನ್ನು ಮನರಂಜನೆಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಧಾರ್ಮಿಕತೆಯ ಆಡಂಬರದ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದ ಇಂತಹ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆಂದು ಒಪ್ಪಲಾಗದು. ಇವೆಲ್ಲ ತಾಮಸ ಸ್ವಭಾವದವು; ಇವು ಆಸುರೀ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಇವುಗಳಿಂದ ಮಾನವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋಕ - 14

ದೇವದ್ವಿಜಗುರುಪ್ರಾಜ್ಞಪೂಜನಂ ಶೌಚಮಾರ್ಜವಮ್ |

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮಹಿಂಸಾ ಚ ಶಾರೀರಂ ತಪ ಉಚ್ಯತೇ ||೧೪||

ದೇವ—ಪರಮ ಪ್ರಭು; ದ್ವಿಜ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ; ಗುರು—ಗುರು; ಪ್ರಾಜ್ಞ—ಮತ್ತು ಪೂಜಾರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು; ಪೂಜನಮ್—ಪೂಜೆಯು; ಶೌಚಮ್—ಶುಚಿತ್ವವು; ಅರ್ಜವಮ್—ಸರಳತೆಯು; ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಮ್—ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು; ಅಹಿಂಸಾ—ಅಹಿಂಸೆಯು; ಚ—ಕೂಡ; ಶಾರೀರಮ್—ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ಉಚ್ಯತೇ—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಪೂಜೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪೂಜೆ, ಗುರುವಿನ ಪೂಜೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಯಂತಹ ಹಿರಿಯರ ಪೂಜೆ, ಶುಚಿತ್ವ, ಸರಳತೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ದೇಹದ ತಪಸ್ಸು ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಭಗವಂತನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳ ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲು ಅವನು ದೇಹವು ಆಚರಿಸುವ ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ. ದೇವರಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣರೂ, ಅರ್ಹರೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ, ಗುರುವಿಗೆ, ತಂದೆ ತಾಯಿಯಂತಹ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ವೇದಗಳ ಜ್ಞಾನವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ, ಗೌರವವನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು ಅಥವಾ ತೋರಿಸಲು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಅವರನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಡೆಯೂ, ಒಳಗಡೆಯೂ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶವಿಲ್ಲದ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು. ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ಹೊರಗೆ ಲೈಂಗಿಕ ರತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥವು ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲೈಂಗಿಕ ರತಿಗೆ ಅನುಮತಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ; ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. ದೇಹದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇವು ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸುಗಳು.

ಶ್ಲೋಕ - 15

ಅನುದ್ವೇಗಕರಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಹಿತಂ ಚ ಯತ್ |

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಭ್ಯಾಸನಂ ಚೈವ ವಾಙ್ಮಯಂ ತಪ ಉಚ್ಯತೇ ||೧೫||

ಅನುದ್ವೇಗ ಕರಮ್—ಉದ್ವೇಗಕರವಲ್ಲದ; ವಾಕ್ಯಮ್—ಮಾತುಗಳು; ಸತ್ಯಮ್—ಸತ್ಯವಾದ; ಪ್ರಿಯ—ಪ್ರಿಯವಾದ; ಹಿತಮ್—ಹಿತಕರವಾದ; ಚ—ಕೂಡ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ

—ವೇದಾಧ್ಯಯನದ; ಅಭ್ಯಸನಮ್—ಅಭ್ಯಾಸವು; ಚ—ಕೂಡ; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ವಾಕ್ ಮಯಮ್—ಮಾತುಗಳ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ಉಚ್ಯತೇ—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಸತ್ಯವಾದ, ಸಂತೋಷಕರವಾದ, ಹಿತವಾದ ಮತ್ತು ಇತರರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು, ಕ್ರಮತಪ್ಪದೆ ವೇದಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಾಚನ ಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮಾತಿನ ತಪಸ್ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಮನುಷ್ಯನು ಇತರರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲಕದಂತೆ ಮಾತನಾಡಬೇಕು. ನಿಜ, ಗುರುವು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಮಾತು ಇತರರ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಉದ್ವೇಗಗೊಳಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ, ಅವನು ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲದವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಇದು ಮಾತಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಪಸ್ಸು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವ ರೀತಿಯೆಂದರೆ, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಸಮ್ಮತಿಸುವ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು. ಅವನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಲು, ಮಾತನಾಡುವವನು ಕೂಡಲೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಮಾತು ಕೇಳಲು ಕಿವಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು; ಮತ್ತು ಮಾನವ ಸಮಾಜವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಬಹುದು. ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳ ಅಮಿತ ಭಂಡಾರವೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಾತಿನ ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಶ್ಲೋಕ - 16

ಮನಃ ಪ್ರಸಾದಃ ಸೌಮ್ಯತ್ವಂ ಮೌನಮಾತ್ಮವಿನಿಗ್ರಹಃ |
ಭಾವಸಂಶುದ್ಧಿರಿತ್ಯೇತತ್ ತಪೋ ಮಾನಸಮುಚ್ಯತೇ ||೧೬||

ಮನಃ ಪ್ರಸಾದಃ—ಮನಸ್ಸಿನ ತೃಪ್ತಿಯು; ಸೌಮ್ಯತ್ವಮ್—ಬೇರೆಯವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ವಂಚನೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು; ಮೌನಮ್—ಮೌನವು; ಆತ್ಮ—ಸ್ವಯಂ; ವಿನಿಗ್ರಹಃ—ನಿಗ್ರಹವು; ಭಾವ—ಸ್ವಭಾವದ; ಸಂಶುದ್ಧಿಃ—ಶುದ್ಧಿಯು; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ಏತತ್—ಇದು; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ಮಾನಸಮ್—ಮನಸ್ಸಿನ; ಉಚ್ಯತೇ—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಸಾದತೆ, ಸರಳತೆ, ಮೌನ, ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಶುದ್ಧಿ ಇವು ಮನಸ್ಸಿನ ತಪಸ್ಸು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಮನಸ್ಸಿನ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ದನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಭೋಗದಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ಯಾವಾಗಲೂ ಇತರರಿಗೆ ಒಳಿತನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ಯೋಚಿಸಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕು. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ವಿಚಾರ ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಮನುಷ್ಯನು ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಹೊರ ಹೋಗಬಾರದು. ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ದೂರವಿಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಶುದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದೆಂದರೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಇಂದ್ರಿಯ ಭೋಗದ ಯೋಚನೆಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ದೂರ ಇಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮನಸ್ಸಿನ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿದಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತೃಪ್ತಿಕೊಡುವ ಕಥೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಈ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಬಹುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಪಟವಿರಬಾರದು. ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲರ ಹಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ಮೌನ ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮೌನವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಸುಖದಿಂದ ಬಿಡಿಸುವುದು. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮನಸ್ಸಿನ ತಪಸ್ಸು.

ಶ್ಲೋಕ - 17

ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ತಪ್ತಂ ತಪಸ್ವತ್ ತ್ರಿವಿಧಂ ನರೈಃ |

ಅಫಲಾಕಾನ್ವಿಭಿಯುಕ್ತೈಃ ಸಾತ್ವಿಕಂ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ ||೧೭||

ಶ್ರದ್ಧಯಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ; ಪರಯಾ—ದಿವ್ಯವಾದ; ತಪ್ತಮ್—ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ತತ್—ಅದು; ತ್ರಿವಿಧಮ್—ಮೂರು ಬಗೆಯದು; ನರೈಃ—ಮನುಷ್ಯರಿಂದ; ಅಫಲ ಅಕಾನ್ವಿಭಿಃ—ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ; ಯುಕ್ತೈಃ—ತೊಡಗಿದವರಿಂದ; ಸಾತ್ವಿಕಮ್—ಸಾತ್ವಿಕಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಪರಿಚಕ್ಷತೇ—ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ

ಮನುಷ್ಯರು ಐಹಿಕ ಲಾಭವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ, ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿಗಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ, ದಿವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಈ ತ್ರಿವಿಧ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಸಾತ್ವಿಕ ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಶ್ಲೋಕ - 18

ಸತ್ಯಾರಮಾನಪೂಜಾರ್ಥಂ ತಪೋ ದವ್ಯೇನ ಚೈವ ಯತ್ |

ಕ್ರಿಯತೇ ತದಿಹ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ರಾಜಸಂ ಚಲಮಧುವಮ್ ||೧೮||

ಸತ್ಯಾರ—ಸತ್ಯಾರ; ಮಾನ—ಗೌರವ; ಪೂಜಾ—ಪೂಜೆಗಳ; ಅರ್ಥಮ್—ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ದವ್ಯೇನ—ಜಂಭದಿಂದ; ಚ—ಕೂಡ; ಏವ—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ಕ್ರಿಯತೇ—ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ; ತತ್—ಅದು; ಇಹ—ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ; ಪ್ರೋಕ್ತಮ್—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ; ರಾಜಸಮ್—ರಚೋಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಚಲಮ್—ಚಂಚಲವಾದ; ಅಧುವಮ್—ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದ.

ಅನುವಾದ

ಡಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು ರಾಜಸ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸ್ಥಿರವೂ ಅಲ್ಲ, ಶಾಶ್ವತವೂ ಅಲ್ಲ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮನುಷ್ಯರು ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಇತರರಿಂದ ಸನ್ಮಾನ, ಗೌರವ ಮತ್ತು ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವ್ರತ-ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಸ ಸ್ವಭಾವದವರು ತಮ್ಮ ಕೆಳಗಿನವರು ತಮ್ಮನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು, ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಧನವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ತಪಸ್ಸಿನ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಕೃತಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ರಾಜಸ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದವು; ಇವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋಕ - 19

ಮೂಢಗ್ರಾಹೇಣಾತ್ಮನೋ ಯತ್ ಪೀಡಯಾ ಕ್ರಿಯತೇ ತಪಃ |

ಪರಸ್ಯೋತ್ನಾದನಾರ್ಥಂ ವಾ ತತ್ತಾಮಸಮುದಾಹೃತಮ್ ||೧೯||

ಮೂಢ—ಮೂರ್ಖತನದ; ಗ್ರಾಹೇಣ—ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ; ಆತ್ಮನಃ—ತನ್ನ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ಪೀಡಯಾ—ಹಿಂಸೆಯಿಂದ; ಕ್ರಿಯತೇ—ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೋ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ಪರಸ್ಯ—ಇತರರ; ಉತ್ನಾದನ ಅರ್ಥಮ್—ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ; ವಾ—ಅಥವಾ; ತತ್—ಅದು; ತಾಮಸಮ್—ತಾಮಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಉದಾಹೃತಮ್—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ತನ್ನನ್ನೇ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಇತರರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಅಥವಾ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡಲು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸು ತಾಮಸ ತಪಸ್ಸು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅಮರನಾಗಲು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅಸುರರು ಮೂರ್ಖ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಇಂತಹ ವರಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಬೇಡಿದನು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ತಾಮಸವಾದದ್ದು.

ಶ್ಲೋಕ - 20

ದಾತವ್ಯಮಿತಿ ಯದ್ಧಾನಂ ದೀಯತೇನುಪಕಾರಿಣೇ |

ದೇಶೇ ಕಾಲೇ ಚ ಪಾತ್ರೇ ಚ ತದ್ಧಾನಂ ಸಾತ್ವಿಕಂ ಸ್ತ್ರೀತಮ್ ||೨೦||

ದಾತವ್ಯಮ್—ದಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹವಾದುದು; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ಯತ್—ಯಾವುದು; ದಾನಮ್—ದಾನವು; ದೀಯತೇ—ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ; ಅನುಪಕಾರಿಣೇ—ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ಗಮನಿಸದೆ; ದೇಶೇ—ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ; ಕಾಲೇ—ಯೋಗ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ; ಚ—ಕೂಡ; ಪಾತ್ರೇ—ಅರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ; ಚ—ಮತ್ತು; ತತ್—ಆ; ದಾನಮ್—ದಾನವು; ಸಾತ್ವಿಕಮ್—ಸತ್ಪುಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಸ್ತ್ರೀತಮ್—ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಅನುವಾದ

ಪ್ರತಿಫಲದ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾಲ ಮತ್ತು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಮಾಡಿದ ದಾನವು ಸಾತ್ವಿಕ ದಾನ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವನಿಗೆ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದೆ ದಾನಮಾಡಲು ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ತಿಂಗಳಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ, ವೈಷ್ಣವನಿಗೆ (ಭಕ್ತನಿಗೆ) ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇಂತಹ ದಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದುಂಟು. ಆದರೆ ಬಡವನಾದವನು ದಾನಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾತ್ರನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮುನ್ನಡೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇತರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ವಿವೇಚನೆ ಇಲ್ಲದ ದಾನವನ್ನು ಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋಕ - 21

ಯತ್ತು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಾರ್ಥಂ ಫಲಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವಾ ಪುನಃ |

ದೀಯತೇ ಚ ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ಯಂ ತದ್ದಾನಂ ರಾಜಸಂ ಸ್ತ್ರತಮ್ ||೨೧||

ಯತ್—ಯಾವುದು; ತು—ಆದರೆ; ಪ್ರತಿ ಉಪಕಾರ ಅರ್ಥಮ್—ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗಾಗಿ; ಫಲಮ್—ಫಲವನ್ನು; ಉದ್ದಿಶ್ಯ—ಬಯಸಿ; ವಾ—ಅಥವಾ; ಪುನಃ—ಮತ್ತೆ; ದೀಯತೇ—ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ; ಚ—ಕೂಡ; ಪರಿಕ್ಷಿಪ್ಯಮ್—ಈರ್ಷ್ಯೆಪಡುತ್ತಾ; ತತ್—ಆ; ದಾನಮ್—ದಾನವು; ರಾಜಸಮ್—ರಾಜಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಸ್ತ್ರತಮ್—ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರದ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದ ನೀಡುವ ದಾನವನ್ನು ರಾಜಸ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಏರಲು, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತುಂಬ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಮತ್ತು "ನಾನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ" ಎಂದು ಮುಂದೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುವಂತೆ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮೇಲಿನವರು ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದರೆಂದು, ಉಪಕಾರ ಪ್ರಚ್ಛೆಯಿಂದ ದಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ದಾನವನ್ನು ರಾಜಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ನಿವಾಸವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಉದಾರವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳಿವೆ. ವೇದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂತಹ ದಾನವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾತ್ವಿಕ ದಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 22

ಅದೇಶಕಾಲೇ ಯದ್ದಾನಮಪಾತ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ದೀಯತೇ |

ಅಸತ್ಪ್ರತಮವಜ್ಞಾತಂ ತತ್ತಾಮಸಮುದಾಹೃತಮ್ ||೨೨||

ಅದೇಶ—ಅಶುದ್ಧ ಸ್ಥಳ; ಕಾಲೇ—ಮತ್ತು ಅಪವಿತ್ರ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ; ಯತ್—ಯಾವ; ದಾನಮ್—ದಾನವು; ಅಪಾತ್ರೇಭ್ಯಃ—ಅನರ್ಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ; ಚ—ಕೂಡ; ದೀಯತೇ—ಕೊಡಲ್ಪಡುತ್ತದೋ; ಅಸತ್ ಕೃತಮ್—ಗೌರವವಿಲ್ಲದೆ; ಅವಜ್ಞಾತಮ್—ಸಮರ್ಪಕ ಗಮನವಿಲ್ಲದೆ; ತತ್—ಅದು; ತಾಮಸಮ್—ತಾಮಸಗುಣದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತಹದು; ಉದಾಹೃತಮ್—ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಅಶುಚಿಯಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಅನುಚಿತವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನ ಅಥವಾ ಯೋಗ್ಯ

ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಗೌರವವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವನ್ನು ತಾಮಸ ದಾನ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಜೂಜಾಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವುದಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ದಾನವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಕೊಡುಗೆಯು ತಾಮಸಗುಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಅಂತಹ ದಾನದಿಂದ ಒಳಿತಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅದರ ಬದಲು ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ, ಅದು ತಾಮಸಗುಣದಲ್ಲಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 23

ಓಂ ತತ್ಸದಿತಿ ನಿರ್ದೇಶೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಿವಿಧಃ ಸ್ತ್ರತಃ |

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತೇನ ವೇದಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ವಿಹಿತಾಃ ಪುರಾ ||೨೩||

ಓಮ್—ಪರಮೋನ್ನತನ ಸೂಚಕವಾದ; ತತ್—ಅದು; ಸತ್—ಶಾಶ್ವತ; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ನಿರ್ದೇಶಃ—ನಿರ್ದೇಶನವು; ಬ್ರಹ್ಮಣಃ—ಪರಮೋನ್ನತನ; ತ್ರಿವಿಧಃ—ಮೂರು ಬಗೆಯದು; ಸ್ತ್ರತಃ—ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ತೇನ—ಅದರಿಂದ; ವೇದಾಃ—ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯವು; ಚ—ಕೂಡ; ಯಜ್ಞಾಃ—ಯಜ್ಞಗಳು; ಚ—ಕೂಡ; ವಿಹಿತಾಃ—ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ; ಪುರಾ—ಹಿಂದೆಯೇ.

ಅನುವಾದ

ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾಲದಿಂದ ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ಎನ್ನುವ ಪದಗಳನ್ನು ಪರಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಬಳಸಲಾಯಿತು. ವೇದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಮತ್ತು ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಸುಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈ ಮೂರು ಸಂಕೀತಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕ, ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸ ಗುಣಗಳ ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಆಗಲೇ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ವರ್ಗವಾಗಲೀ, ಎರಡನೆಯ ವರ್ಗವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗವಾಗಲೀ, ಅವೆಲ್ಲ ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೋಂಕಿನಿಂದ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಓಂ ತತ್ ಸತ್, ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷ, ಶಾಶ್ವತ ಆಗಿರುವ ಪರಮ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಅವನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಅವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉನ್ನತಿಯ ಸಾಧನಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ಆದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ಈ ಮೂರು ಪದಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಾದ ಪರಮಸತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಓಂ ಎನ್ನುವ ಪದವು ಎಲ್ಲ ವೇದಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಕರ್ಮಮಾಡುವವನು ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರ. ಅವನಿಗೆ ಅಲ್ಪಕಾಲದ ಒಂದಿಷ್ಟು ಫಲ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಬಾಳಿನ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಗುರಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಿರ್ಣಯವೆಂದರೆ ದಾನ, ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ರಾಜಸವಾಗಿ ಅಥವಾ ತಾಮಸವಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅವುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. **ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ಮೂರು ಪದಗಳನ್ನು ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಪಾವನ ನಾಮವಾದ ಓಂ ತದ್ ವಿಷ್ಣೋಃ** ಎನ್ನುವುದರೊಂದಿಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದದ ಒಂದು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೋ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನ ಪಾವನ ನಾಮವನ್ನೋ ಹೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ **ಓಂ** ಅನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸೂಚನೆ. ಈ ಮೂರು ಪದಗಳನ್ನು ವೇದದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. **ಓಂ ಇತಿ ಏತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ನೇದಿಷ್ಯಂ ನಾಮ** (ಋಗ್ವೇದ) ಎನ್ನುವುದು ಮೊದಲನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. **ತತ್ ತ್ವಮ್ ಅಸಿ** (ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು 6.8.7) ಎನ್ನುವುದು ಎರಡನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. **ಸದ್ ಏವ ಸೌಮ್ಯ** (ಛಾಂದೋಗ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತು 6.2.1) ಎನ್ನುವುದು ಮೂರನೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ **ಓಂ ತತ್ ಸತ್** ಆಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಜೀವಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ, ಈ ಮೂರು ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಅವನು ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಗುರು ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಸರಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಬಹು ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಆಗಲಿ **ಓಂ ತತ್ ಸತ್** ಗಾಗಿ, ಎಂದರೆ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯ ಎಂದು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಪದಗಳೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯನು ತಪಸ್ಸು, ದಾನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನು ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ವೈಚ್ಛಾನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಅದು ಮನುಷ್ಯನು ಮರಳಿ ಭಗವದ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಶಕ್ತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ಲೋಕ - 24

ತಸ್ಮಾದ್ ಓಂ ಇತ್ಯುದಾಹೃತ್ಯ ಯಜ್ಞಧಾನ ತಪಃ ಕ್ರಿಯಾಃ |

ಪ್ರವರ್ತನ್ತೇ ವಿಧಾನೋಕ್ತಾಃ ಸತತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಮ್ ||೨೪||

ತಸ್ಮಾದ್—ಆದ್ದರಿಂದ; **ಓಮ್**—ಓಂಕಾರದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ; **ಇತಿ**—ಹೀಗೆ; **ಉದಾಹೃತ್ಯ**—ಸೂಚಿಸುತ್ತ; **ಯಜ್ಞ**—ಯಾಗ; **ದಾನ**—ದಾನ; **ತಪಃ**—ತಪಸ್ಸು; **ಕ್ರಿಯಾಃ**—ಆಚರಣೆಗಳು; **ಪ್ರವರ್ತನ್ತೇ**—ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ; **ವಿಧಾನ ಉಕ್ತಾಃ**—ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿಯಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ; **ಸತತಮ್**—ಯಾವಾಗಲೂ; **ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಮ್**—ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾದಿಗಳ.

ಅನುವಾದ

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಜ್ಞ, ದಾನ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಿಗಳು ಪರಮ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವಾಗಲೂ ಓಂ ನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಓಂ ತದ್ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ (ಋಗ್ವೇದ 1.22.20) ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪಾದಪದ್ಮಗಳು ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯ ವೇದಿಕೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದೇವೋತ್ತಮ ಪರಮ ಪುರುಷನ ಪರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ.

ಶ್ಲೋಕ - 25

ತದಿತ್ಯನಭಿಸನ್ಲಾಯ ಫಲಂ ಯಜ್ಞತಪಃ ಕ್ರಿಯಾಃ |

ದಾನಕ್ರಿಯಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಃ ಕ್ರಿಯಂತೇ ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ ||೨೫||

ತತ್—ಅದು; ಇತಿ—ಹೀಗೆ; ಅನಭಿಸನ್ಲಾಯ—ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ; ಫಲಮ್—ಕಾಮ್ಯ ಫಲವನ್ನು; ಯಜ್ಞ—ಯಜ್ಞ; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸುಗಳ; ಕ್ರಿಯಾಃ—ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು; ದಾನ—ದಾನದ; ಕ್ರಿಯಾಃ—ಕ್ರಿಯೆಗಳು; ಚ—ಕೂಡ; ವಿವಿಧಾಃ—ಬಗೆ ಬಗೆಯ; ಕ್ರಿಯಂತೇ—ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ; ಮೋಕ್ಷ ಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ—ನಿಜವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಂದ.

ಅನುವಾದ

ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ 'ತತ್' ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳ ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಏರಲು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವುದೇ ಐಹಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಮ ಮಾಡಬಾರದು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ರಾಜ್ಯವಾದ ಭಗವದ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶ್ಲೋಕ 26-27

ಸದ್ಭಾವೇ ಸಾಧುಭಾವೇ ಚ ಸದಿತೈತತ್ ಪ್ರಯುದ್ಯತೇ |

ಪ್ರಶಸ್ತೇ ಕರ್ಮಣಿ ತಥಾ ಸಚ್ಚಿಬ್ಧಃ ಪಾರ್ಥ ಯುದ್ಯತೇ ||೨೬||

ಯಜ್ಞೇ ತಪಸಿ ದಾನೇ ಚ ಸ್ಥಿತಿಃ ಸದಿತಿ ಚೋಚ್ಯತೇ |

ಕರ್ಮ ಚೈವ ತದರ್ಥೀಯಂ ಸದಿತ್ಯೇವಾಭಿಧೀಯತೇ ||೨೭||

ಸತ್ ಭಾವೇ—ಪರಮೋನ್ನತನ ಸ್ವಭಾವದ ವಸ್ತುತಃ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ; **ಸಾಧುಭಾವೇ**—ಭಕ್ತನ ಸ್ವಭಾವದ ವಸ್ತುತಃ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ; **ಚ**—ಕೂಡ; **ಸತ್**—ಸತ್ ಶಬ್ದವು; **ಇತಿ**—ಹೀಗೆ; **ಏತತ್**—ಈ; **ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ**—ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; **ಪ್ರಶಸ್ತೇ**—ಪರಂಪರಾಗತ; **ಕರ್ಮಣಿ**—ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ; **ತಥಾ**—ಕೂಡ; **ಸತ್ ಶಬ್ದಃ**—ಸತ್ ಶಬ್ದವು; **ಪಾರ್ಥ**—ಪಾರ್ಥನೇ; **ಯುಜ್ಯತೇ**—ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; **ಯಜ್ಞೇ**—ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ; **ತಪಸಿ**—ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ; **ದಾನೇ**—ದಾನದಲ್ಲಿ; **ಚ**—ಕೂಡ; **ಸ್ಥಿತಿಃ**—ಸನ್ನಿವೇಶವು; **ಸತ್**—ಪರಮ; **ಇತಿ**—ಎಂದು; **ಚ**—ಮತ್ತು; **ಉಚ್ಯತೇ**—ಉಚ್ಚರಿಸುವಾಗುತ್ತದೆ; **ಕರ್ಮ**—ಕರ್ಮವು; **ಚ**—ಕೂಡ; **ಏವ**—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; **ತತ್**—ಅದಕ್ಕಾಗಿ; **ಅರ್ಥೀಯಮ್**—ಉದ್ದೇಶಿತವಾದ; **ಸತ್**—ಪರಮ; **ಇತಿ**—ಎಂದು; **ಏವ**—ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ; **ಅಭಿಧೀಯತೇ**—ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಅನುವಾದ

ಅರ್ಜುನನೇ! ಭಕ್ತಿಸೇವೆಯ ಗುರಿಯು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ. ಅದನ್ನು 'ಸತ್' ಎನ್ನುವ ಪದವು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾತನನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಮ ಪುರುಷನ ಸುಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ದಿವ್ಯಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಾನಗಳನ್ನು 'ಸತ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಪ್ರಶಸ್ತೇ ಕರ್ಮಣಿ ಅಥವಾ 'ವಿಧಿಸಿದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಿಯ ವಿಧಾನಗಳಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಲವಾರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ; ಈ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಸಮಯದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನಡೆಸಬೇಕಾದವು. ಜೀವಿಯ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುವುದು. ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ **ಓಂ ತತ್ ಸತ್** ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. **ಸದ್ಭಾವೇ** ಮತ್ತು **ಸಾಧುಭಾವೇ** ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು; ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಕರ್ಮಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ಇರುವವನಿಗೆ ಸಾಧು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಸ್ತುವು ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ (3.25.25). ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಮಾತುಗಳು **ಸತಾಂ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್**. ಸತ್ಸಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನು ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರ. ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಉಪವೀತವನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿಸುವಾಗ **ಓಂ ತತ್ ಸತ್** ಎನ್ನುವ ಪದಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳ ಆಚರಣೆಯ ಗುರಿಯು ಪರಮ ಪ್ರಭು ಅಥವಾ **ಓಂ ತತ್ ಸತ್**. **ತದರ್ಥೀಯಮ್** ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವೆಂದರೆ ಪರಮ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು, ಅಥವಾ ಪ್ರಭುವಿನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರಮಾಡುವ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೂ

ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಓಂ ತತ್ ಸತ್ ಎನ್ನುವ ಪರಮ ಪದಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪೂರ್ಣಮಾಡಲು ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ಲೋಕ - 28

ಅಶ್ರದ್ಧಯಾ ಹುತಂ ದತ್ತಂ ತಪಸ್ವಪ್ತಂ ಕೃತಂ ಚ ಯತ್ |
ಅಸದಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಪಾರ್ಥ ನ ಚ ತತ್ಪ್ರೀತ್ಯ ನೋ ಇಹ ||೨೮||

ಅಶ್ರದ್ಧಯಾ—ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ; ಹುತಮ್—ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು; ದತ್ತಮ್—ನೀಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು; ತಪಃ—ತಪಸ್ಸು; ತಪ್ತಮ್—ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ; ಕೃತಮ್—ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು; ಚ—ಕೂಡ; ಯತ್—ಯಾವುದೋ; ಅಸತ್—ಮಿಥ್ಯೆ; ಇತಿ—ಎಂದು; ಉಚ್ಯತೇ—ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; ಪಾರ್ಥ—ಪೃಥೆಯ ಪುತ್ರನೇ; ನ—ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ; ಚ—ಕೂಡ; ತತ್—ಅದು; ಪ್ರೀತ್ಯ—ಮರಣದ ಅನಂತರ; ನ ಉ—ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ; ಇಹ—ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ.

ಅನುವಾದ

ಅರ್ಜುನನೇ! ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಯಜ್ಞ ದಾನ ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸು ಅಶಾಶ್ವತ. ಅದನ್ನು 'ಅಸತ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಾವಾರ್ಥ

ಯಜ್ಞವಾಗಲಿ, ದಾನವಾಗಲಿ, ತಪಸ್ಸಾಗಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರಿ ಇಲ್ಲದೆ ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನಿರರ್ಥಕ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಕರ್ಮಗಳು ಅಸಹ್ಯಕರವಾದವು ಎಂದು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿಗಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇಂತಹ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಫಲ ದೊರೆಯುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವೇದಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಎಲ್ಲ ವೈದಿಕ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗಲೂ ಕಡೆಯ ಗುರಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಯಾರಿಗೂ ಜಯವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ, ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಸದ್ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು. ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸುಗಳಿಸಲು ಇದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ.

ಬದ್ಧಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರು, ದೇವತೆಗಳು, ಪ್ರೇತಗಳು ಮತ್ತು ಕುಬೇರನಂತಹ ಯಕ್ಷರ ಪೂಜೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ವಗುಣವು ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸ ಗುಣಗಳಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು, ಆದರೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು ಐಹಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಗೂ ಅತೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೇಲೇರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯೊಂದು ಇದ್ದರೂ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಕ್ತರ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ, ಅದೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಾರ್ಗ. ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು

ಹೇಳಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು, ಮನುಷ್ಯನು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಗುರುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆಗ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಪಕ್ವವಾದಾಗ, ಅದನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಿಗಳ ಪರಮ ಗುರಿ ಈ ಪ್ರೇಮವೇ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ನೇರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಸಂದೇಶ ಇದೇ.

ಇಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ "ಶ್ರದ್ಧೆಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು" ಎಂಬ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದ ಭಕ್ತಿವೇದಾಂತ ಭಾವಾರ್ಥವು ಮುಗಿಯಿತು.